

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om samarbete mellan vissa kommuner vid ordnandet av efterbehandlingen av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i havsområdet samt till lag om ändring av 111 a § i räddningslagen

Stadsstyrelsen 13.04.2026
244/03.02/2026

Beredare

Miljövrårdsinspektör Tomas Kull, tfn 040 488 5970
fornamn.efternamn@pargas.fi

Miljöministeriet har begärt Pargas stads utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om samarbete mellan vissa kommuner vid ordnande av efterbehandling av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i havsområdet samt till lag om ändring av 111 a § i räddningslagen. Lagarna avses träda i kraft 1.1.2027. Enligt nuvarande lagstiftning ansvarar kommunerna vid behov för efterbehandlingen av oljeskador inom sitt område.

I den nya lagen föreslås bestämmelser om kustkommunernas samarbete och beredskap när det gäller att ordna efterbehandling enligt 111 a § i räddningslagen när det är fråga om en sådan stor fartygsoljeskada eller fartygskemikalieolycka på havsområdet som medför allvarlig risk eller olägenhet för miljön eller människors hälsa. Kustkommunerna skall svara för ordnandet av efterbehandlingen av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor och för beredskapen inför detta inom tre samarbetsområden: Till det södra samarbetsområdet hör kustkommunerna i landskapet Nyland och landskapet Kymmenedalen. Till det västra samarbetsområdet hör kustkommunerna i landskapet Egentliga Finland, landskapet Satakunta och landskapet Österbotten, och till det norra samarbetsområdet hör kustkommunerna i landskapet Mellersta Österbotten, landskapet Norra Österbotten och landskapet Lappland. Som en del av beredskapen för efterbehandling skall samarbetsområdena göra upp beredskapsplaner för hur efterbehandlingen av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden skall ordnas.

Samtidigt föreslås det att 111 a § i räddningslagen ändras så att det i paragrafen tas in bestämmelser om skyldigheten att ordna efterbehandling av fartygskemikalieolyckor som medför allvarlig risk eller olägenhet för miljön eller människors hälsa.

Syftet med den nya lagen är att främja samarbetet mellan kustkommunerna, vilket i sig är en bra sak. Nuvarande lagstiftning hindrar inte samarbete mellan kommuner och redan i dag finns det en vilja till samarbete.

Ministeriet har begärt att få utlåtandet senast 26.4.2026. I utlåtandet är det möjligt att ge kommentarer om paragraferna i lagförslaget och ändringen av 111 a § i räddningslagen, finansieringen i anslutning till utarbetandet av beredskapsplanerna, samt övriga kommentarer om propositionen.

Kompletterande material

Utlåtandebegäran
Utkast till regeringsproposition

Konsekvensanalys

Enligt motiveringarna

Motiveringar

Om lagen om samarbete mellan vissa kommuner vid ordnande av efterbehandling av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i havsområden samt ändringen av 111 a § räddningslagen genomförs i enlighet med utkastet påförs kustkommunerna lagstadgade tilläggsuppgifter för vilka varken personal, specialkunnande, utrustning eller ekonomiska resurser i nuläget finns tillgängliga.

Sett enbart till Pargas stad med en havsareal på 4 657 km², 6 348 km kustlinje och 10 958 öar större än 100 m² skulle efterbehandlingen (rengöring och iståndsättning av stränder) efter ett större olje- eller kemikalieutsläpp i havsområdet bli ytterst utmanande och tidskrävande.

Även om det inrättas samarbetsområden och utarbetas beredskapsplaner så är den konkreta hjälp som övriga kommuner inom samarbetsområdet kan erbjuda i form av för uppgiften lämplig personal och utrustning (båtar, fordon, skyddsutrustning, uppsamlingsredskap) begränsad. Kommunerna har helt enkelt inte extra personal som kan avvaras och sättas in i efterbehandlingen hos en annan kommun. Detta gäller speciellt mindre kommuner. Varje anställd har redan ordinarie arbetsuppgifter som hen sköter. Om professionella aktörer anlitas för efterbehandlingen går tid åt till upphandling, vilket fördröjer efterbehandlingsarbetet. Om frivilliga deltar i efterbehandlingen behöver dessa först genomgå utbildning, vilket fördröjer efterbehandlingsarbetet. För frivilliga som deltar i efterbehandlingsarbetet är även försäkringsskyddet oklart i händelse av olycksfall.

Om samarbetsskyldigheten fastställs och definieras mera detaljerat i lagstiftningen, behöver man också tydligare fastställa principer för hur man ersätter de kostnader som den utökade skyldigheten medför i de enskilda kommunerna.

Staten uppbär farledsavgifter av fartyg som bedriver handelsjöfart på Finlands territorialvatten. Härav är det motiverat att staten även har det primära ansvaret för att ordna efterbehandlingen av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden samt upprätthåller beredskapen för detta. Kustkommunerna skall delta i efterbehandlingen i den omfattning de har tillgängliga resurser för detta.

Föredragande

Stadsdirektör Tom Simola, tfn 050 558 2270
fornamn.efternamn@pargas.fi

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen i Pargas stad beslutar ge följande utlåtande i ärendet (dnr VN/22156/2020):

Pargas stad förhåller sig kritisk till utkastet till lagförslag och ändring av 111 a § räddningslagen. Pargas stad anser att staten skall ha det primära ansvaret för att ordna efterbehandlingen av stora fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden samt upprätthålla beredskapen för detta.

Beslut

Delgivning

Miljöministeriet, stadsutvecklingsnämnden, beredskapschef PL
